

ปัจจัยสนับสนุนที่มีผลต่อการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

SUPPORTING FACTORS AFFECTING THE WELFARE MANAGEMENT FOR
THE ELDERLY LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN NA KAE DISTRICT,
NAKHON PHANOM PROVINCE

ธนพัชร์ วณิชพงษ์ศิริ^{1*}, สำราญ วิเศษ², กชกร เดชะคำภู³

Thanapat Wanichpong Siri^{1*}, Samran Wised², Kotchakorn Dechakhamphu³

^{1,2,3} รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

^{1,2,3} Master of Public Administration Degree in Public Administration, Nakhon Phanom University

Corresponding author's e-mail: wanichpro@gmail.com^{1}, wised2520@gmail.com², monydecha@gmail.com³

Received: June 13, 2024

Revised: June 30, 2024

Accepted: July 7, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม 2) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยสนับสนุนการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม 3) เพื่อศึกษาปัจจัยสนับสนุนที่มีผลต่อการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม 4) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่างจำนวน 216 คน คำนวณโดยใช้สูตรของทาร์โร ยามาเน่ จากประชากรจำนวน 466 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง ด้านการสร้างบริการทางสังคมและเครือข่ายเกี่ยวพัน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่พักอาศัย อยู่ในระดับน้อย 2) ระดับปัจจัยสนับสนุนการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยสนับสนุนด้านวิสัยทัศน์และด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนปัจจัยด้านบุคลากร ด้านเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ

และการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยสนับสนุนที่มีผลต่อการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ประกอบด้วยปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ ด้านงบประมาณ ด้านการมีส่วนร่วม มีผลต่อการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ส่วนปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ ไม่มีผลต่อการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม 4) ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรคในการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พบว่า บุคลากรด้านสาธารณสุขไม่เพียงพอขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดงบประมาณและอุปกรณ์ มีความต้องการให้บริการด้านสาธารณสุขถึงที่พักอาศัย ผู้สูงอายุไม่สามารถประกอบอาชีพได้ อาชีพของผู้สูงอายุน้อย กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องยังไม่ชัดเจน ส่วนข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรเพิ่มบุคลากรด้านสาธารณสุข รัฐบาลควรสนับสนุนงบประมาณและอุปกรณ์ ควรแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน รัฐบาลควรหาตลาดรองรับสินค้าของผู้สูงอายุ

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ; สวัสดิการผู้สูงอายุ; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The objectives of this independent study were : 1) to examine the level of elderly welfare management in local administrative organizations in Na Kae District, Nakhon Phanom Province; 2) to assess the level of supporting factors of the elderly welfare management in local government organizations in Na Kae District, Nakhon Phanom Province; 3) to investigate the factors influencing elderly welfare management in local government organizations in Na Kae District, Nakhon Phanom Province; and 4) to identify obstacles and provide suggestions for improving elderly welfare management in local government organizations in Na Kae District, Nakhon Phanom Province. The study included 216 participants, calculated using Tharo Yamane's formula from a population of 466 individuals. The tool used to collect data was a 5-level rating scale questionnaire and statistical analyses included frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and multiple regression analysis. The results of the study found that: 1) The level of elderly welfare management of local administrative organizations in Na Kae District, Nakhon Phanom Province. The overall supporting factors were at the highest level. Management of elderly welfare regarding health and medical care, income, and recreation, social security, family and protection in the creation of social services and the support network was at a high level, while the level of housing was low. 2) The level of supporting factors of the elderly welfare management in local administrative organizations in Na Kae District, Nakhon Phanom Province. Overall supporting factors were at the highest level. Vision and budget supporting factors were at the highest level, while personnel factors regarding municipal ordinances/regulations and participation were at a high level. 3) Factors affecting the welfare management of the elderly in local administrative organizations in Na Kae District, Nakhon Phanom Province. Vision, budget, and participation had an effect on the welfare management

of the elderly in local administrative organizations in Na Kae District, Nakhon Phanom Province. Personnel factors and municipal ordinances/ordinances did not affect the management of the welfare of the elderly in local government organizations in Na Kae District, Nakhon Phanom Province. The study on the issues and obstacles in managing the welfare of the elderly by local administrative organizations in Na Kae District, Nakhon Phanom Province, revealed several key findings. There was an insufficient number of healthcare personnel, the local administrative organizations lacked the budget and equipment, and there was a need for healthcare services to provide at the residences of the elderly. Additionally, the elderly people were unable to engage in occupations, and there were limited occupational opportunities for them. The relevant laws and regulations were not clear. The recommendations included increasing the number of healthcare personnel, the government should support the budget and equipment, amending the relevant laws and regulations to make them clearer, and the government should find markets to support the products made by the elderly.

Keywords: management; elderly welfare; local administrative organization

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ประเทศไทย กำลังเปลี่ยนแปลงผ่านเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยมีประชากรที่มีอายุครบ 60 ปี ในปี พ.ศ. 2565 จำนวน 12.6 ล้านคน (ชาย 5.6 ล้านคน หญิง 7.0 ล้านคน) คิดเป็นร้อยละ 19.21 แสดงว่าประชากร ทุก ๆ 100 คน จะพบจำนวนผู้สูงอายุ 19 คน และต่อจากนี้ไปอีก 20 ปี จะมีคนไทยเข้าสู่วัยสูงอายุปีละเกือบ 1 ล้านคน ในขณะที่อัตราการเกิดลดลงเรื่อย ๆ โดยในปี พ.ศ. 2565 มีประชากรอายุ 1 ปี เพียง 5.4 แสนคน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2565)

ผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดนครพนม มีจำนวน 118,260 คน โดยมีจำนวนประชากรในจังหวัดนครพนม 716,647 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2565) มีผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ 96,232 คน ผู้สูงอายุที่ยังไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ 20,120 คน ผู้สูงอายุจำแนกตามความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน (ADL) ติดบ้าน 71,320 คน ติดสังคม 3,347 คน ผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ (ติดเตียง) 395 คน และผู้สูงอายุที่มีที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสม 172 คน (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครพนม, 2565, หน้า 23) จากสภาพการณ์เช่นนี้อาจก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้สูงอายุหลายประการ เช่น อัตราการพึ่งพิงของสังคมเพิ่มสูงขึ้น เหตุเพราะผู้สูงอายุมีจำนวนมากขึ้น แต่ประชากรวัยทำงานมีเท่าเดิมหรือลดลง สัดส่วนของคนวัยทำงานที่จะเป็นหลักพึ่งพิงของผู้สูงอายุจึงลดลง เมื่อประชากรวัยทำงานลดลง ย่อมทำให้ผลผลิตมวลรวมลดลง รัฐเก็บภาษีได้น้อย แต่ต้องเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น และหากรัฐบาลรับภาระเกี่ยวกับผู้สูงอายุไม่ไหว ก็จะส่งผลกระทบต่อด้านสังคมตามมาอีกมากมาย เช่น ปัญหาการพลัดใ้ผู้ป่วยสูงอายุที่ยากจน ปัญหาขอทาน เป็นต้น (นงนุช อินตะแก้ว, 2554, หน้า 2-3)

จากภารกิจ อำนาจหน้าที่ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายโอนตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมและส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพ

ชีวิตผู้สูงอายุ โดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 67 "ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ตาม (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ" พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (10) ระบุ "ให้เทศบาลเมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้ การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส" กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานควบคุมดูแลและส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุขึ้น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการและให้บริการแก่ผู้สูงอายุในพื้นที่รับผิดชอบให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล อันประกอบด้วยมาตรฐาน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ที่พักอาศัย ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง และด้านการสร้างบริการและเครือข่ายเกี่ยวพัน อย่างไรก็ตาม มาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดขึ้นนั้น เป็นมาตรฐานกลางที่กำหนดใช้ร่วมกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกรูปแบบทุกขนาด ซึ่งหากพิจารณาตามความเป็นจริงแล้ว ศักยภาพในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบแต่ละขนาดย่อมแตกต่างกัน ทั้งนี้มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพในการบริหารงานหลายประการ เช่น ปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ งบประมาณ บุคลากร เทคโนโลยี ข้อมูล การมีส่วนร่วม และสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละพื้นที่ (นงนุช อินตะแก้ว, หน้า 2554)

จากสภาพปัญหาและข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ซึ่งได้รับการถ่ายโอนภารกิจในการสงเคราะห์และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จึงทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่อง การบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เพื่อให้ทราบระดับการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุ ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุ และปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
2. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยสนับสนุนการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
3. เพื่อศึกษาปัจจัยสนับสนุนที่มีผลต่อการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
4. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545 อ้างถึงใน สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์, หน้า 2549, หน้า 162) ได้กล่าวถึงความหมายของการบริหารจัดการ ดังนี้ คำว่า "การบริหาร" (administration) จะใช้ในการบริหารระดับสูง โดยเน้นที่การกำหนดนโยบายที่สำคัญ และการกำหนดแผนของผู้บริหารระดับสูง เป็นคำที่นิยมในการบริหารรัฐกิจหรือใช้ในหน่วยราชการ และคำว่า "ผู้บริหาร" (administrators) จะหมายถึง ผู้บริหารที่ทำงานอยู่ในองค์การของรัฐ หรือองค์การที่ไม่มุ่งหวังกำไร สำหรับคำว่า "การจัดการ" (management) จะเน้นการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย (แผนที่วางไว้) ซึ่งนิยมใช้ในการจัดการธุรกิจ ส่วนคำว่า "ผู้จัดการ" (manager) จะหมายถึงบุคคลในองค์การ ซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบต่อกิจกรรมในการบริหารทรัพยากรและกิจการงานอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ขององค์การ

Fayo (1961 อ้างถึงใน ธงชัย สันติวงษ์, 2540) ได้กล่าวถึงกระบวนการทางการบริหารการจัดการ (management process) ประกอบด้วยหน้าที่ทางการจัดการ 5 ประการ คือ

1. การวางแผน (planning) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำการคาดการณ์ล่วงหน้าหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อการดำเนินงาน และกำหนดขึ้นเป็นแผนการปฏิบัติงาน หรือวิถีทางที่จะปฏิบัติเอาไว้เพื่อสำหรับเป็นแนวทางของการทำงานในอนาคต
2. การจัดองค์การ (organizing) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีโครงสร้างของงานต่าง ๆ และอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้เพื่อให้เครื่องจักร สิ่งของ และตัวคนอยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสมในอันที่จะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จได้
3. การบังคับบัญชาสั่งการ (commanding) หมายถึง หน้าที่ในการสั่งงานต่าง ๆ ของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งกระทำให้งานสำเร็จผลด้วยดี โดยที่ผู้บริหารจะต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีจะต้องเข้าใจผู้ใต้บังคับบัญชา
4. การประสานงาน (coordinating) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่จะต้องเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้และกำกับให้ไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน
5. การควบคุม (controlling) หมายถึง ภาระหน้าที่ ในการที่จะต้องกำกับให้สามารถประกันได้ว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำไปนั้นสามารถเข้ากันได้กับแผนที่ได้วางไว้แล้ว

แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ได้ให้นิยาม ผู้สูงอายุ (older person) หมายถึง ประชากรทั้งเพศชายและหญิงที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไปและได้แบ่งระดับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เป็น 3 ระดับ ได้แก่

1. ระดับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (aging society) หมายถึง สังคมหรือประเทศที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศหรือมีประชากรอายุตั้งแต่ 65 ปีมากกว่าร้อยละ 7 ของประชากรทั้งประเทศ แสดงว่าประเทศนั้นกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ
2. ระดับสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (aged society) หมายถึง สังคมหรือประเทศที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศหรือมีประชากรอายุตั้งแต่ 65 ปี มากกว่าร้อยละ 14 ของประชากรทั้งประเทศ แสดงว่าประเทศนั้นเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์

3. ระดับสังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ (super-aged society) หมายถึง สังคมหรือประเทศที่มีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ แสดงว่าประเทศนั้นเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มที่

กฎหมายที่เกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้สูงอายุ

1. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 เทศบาล มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยกฎหมายได้กำหนดกิจการที่เป็นอำนาจหน้าที่ของเทศบาลแยกไว้ 2 ประเภท ได้แก่ กิจการที่ต้องทำ และกิจการที่อาจจัดทำในเขตเทศบาล พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 50 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขต (6) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม (7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ มาตรา 51 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจการใด ๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้ (5) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร (6) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้

2. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยกฎหมายได้กำหนดกิจการที่เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแยกไว้ 2 ประเภท ได้แก่ กิจการที่ต้องทำ และกิจการที่อาจจัดทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล, 2537) มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้ (7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้ (4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ (6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว (7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

3. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการด้านการคุ้มครอง ส่งเสริม และการสนับสนุนผู้สูงอายุ ดังนี้ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 11 ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (1) การบริการทางการแพทย์ และการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็ว แก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ (2) การศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต (3) การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม (4) การพัฒนาตนเอง และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน (5) การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ยานพาหนะ หรือการบริการสาธารณะอื่น (6) การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม (7) การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ (8) การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกรังแกหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง (9) การให้คำแนะนำ ปรึกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดี หรือในทางการแก้ไขปัญหาครอบครัว (10) การจัดที่พักอาศัย อาหาร และเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง (11) การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม (12) การสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี

มาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวทางการจัดทำมาตรฐานการให้บริการเพื่อสงเคราะห์ผู้สูงอายุ มาจากการประมวลและสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการจัดสวัสดิการสังคมและการบริการสาธารณะแก่ผู้สูงอายุ และข้อกำหนด ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสรุปเป็นพื้นฐานแนวทางการจัดทำมาตรฐานการให้บริการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ โดยได้แบ่งเป็นประเภทมาตรฐานด้านต่าง ๆ รวม 6 ด้านดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ม.ป.ป.) 1) ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล 2) ด้านรายได้ 3) ด้านที่พักอาศัย 4) ด้านนันทนาการ 5) ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง 6) ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน

ปัจจัยสนับสนุนที่มีผลต่อการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุ

1. วิสัยทัศน์ หมายถึง ความสามารถในการที่จะทำความเข้าใจสภาวะแวดล้อม แล้วทำให้สามารถคาดการณ์ สถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ความสำคัญของวิสัยทัศน์ ผู้นำจะต้องมีวิสัยทัศน์และนำวิสัยทัศน์มาผลักดันให้เกิดผลสู่การปฏิบัติ นำองค์การไปสู่เป้าหมายที่ต้องการตามวิสัยทัศน์ วิสัยทัศน์จึงเป็นการชี้แนวทางการพัฒนาองค์กร (ชิตยา สุวรรณะชฎ, 2527)

2. งบประมาณ หมายถึง การวางแผนการเงินในช่วงเวลาที่กำหนดชัดเจน โดยมากแล้วคือหนึ่งปี ความสำคัญของงบประมาณ 1) ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารหน่วยงาน 2) ให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาหน่วยงาน 3) เป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้มีประสิทธิภาพ 4) เป็นเครื่องมือกระจายทรัพยากร และเงินงบประมาณที่เป็นธรรม 5) เป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์งานและผลงานของหน่วยงาน (UN-HABITAT, 2004)

3. บุคลากร หมายถึง คุณลักษณะทางประชากรของบุคคลภายในองค์กร เช่น วิศวกร หัวหน้างาน และผู้ประกอบการ ความสำคัญของบุคลากร การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์เป็นเรื่องที่ควรให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะบุคลากรถือเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนขององค์กร การบริหารจัดการทรัพยากร มีส่วนสำคัญแยกย่อยมากมาย ทั้งเรื่องทักษะการทำงาน การพัฒนาศักยภาพ ความสบายใจในการทำงาน การรับรู้เป้าหมายขององค์กร (สมยศ นาวิการ, 2538)

4. เทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ

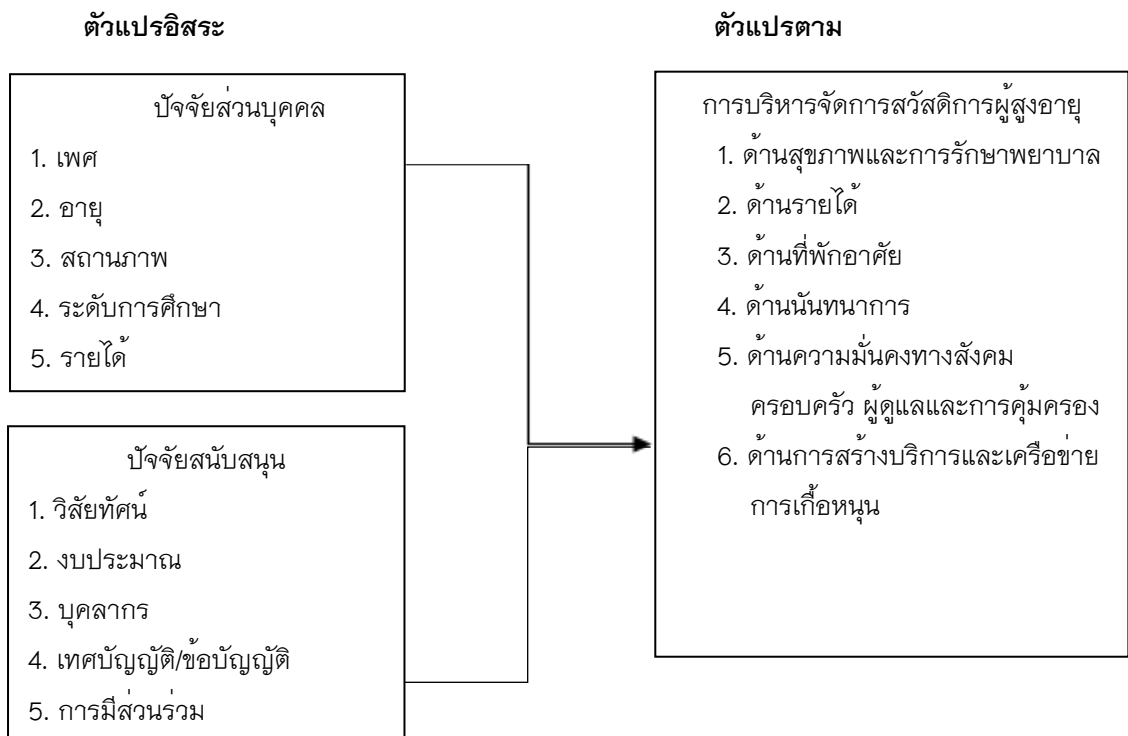
เทศบัญญัติ หมายถึง กฎหมายที่เทศบาลตราขึ้นเพื่อใช้บังคับภายในเขตเทศบาลนั้น

ข้อบัญญัติ หมายถึง กฎหมายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตราขึ้นเพื่อใช้บังคับในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เช่น ข้อบัญญัติจังหวัด ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ข้อบัญญัติเมืองพัทยา

5. การมีส่วนร่วม หมายถึง เป็นการที่ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องโดยการใช้ความพยายามหรือทรัพยากรในส่วนของตนต่อกิจกรรมซึ่งมุ่งสู่การพัฒนาชุมชน โดยการมีส่วนร่วมต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกิจกรรมการพัฒนา 2) ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามบางอย่างส่วนตัว เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน หรือทรัพยากรบางอย่าง เช่น เงินและวัสดุในกิจกรรมพัฒนา (ปรัชญา เวสารัชช, 2523)

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งศึกษาการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม โดยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการศึกษา ซึ่งมีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ 2) แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ 3) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้สูงอายุ 4) มาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5) ปัจจัยสนับสนุนที่มีผลต่อการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุ 6) บริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม 7) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดและเป็นแนวทางสำหรับการศึกษา โดยตัวแปรอิสระได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้ ปัจจัยที่ส่งผล ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ งบประมาณ บุคลากร เทคโนโลยี/ข้อบัญญัติ และการมีส่วนร่วม สำหรับตัวแปรตาม การบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุ ใช้มาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยมาตรฐาน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง และด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน ได้กรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยการใช้

แบบสอบถาม (Questionnaires) ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดแนวทางการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (population) ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม จำนวน 466 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (sample) ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม จำนวน 216 คน ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีในการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ผู้ศึกษาจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 216 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างโดยเลือกวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยแยกประชากรจากแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และทำการสุ่มตัวอย่างในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจนครบจำนวนตามที่กำหนด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) สถานภาพ 4) ระดับการศึกษา 5) รายได้ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (multiple choice)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยสนับสนุน ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ 2) งบประมาณ 3) บุคลากร 4) เทคโนโลยี/ข้อมูล/ภูมิปัญญา และ 5) การมีส่วนร่วม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 1) ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล 2) ด้านรายได้ 3) ด้านที่พักอาศัย 4) ด้านนันทนาการ 5) ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง 6) ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายเกื้อหนุน

ตอนที่ 4 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ลักษณะแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open-ended form)

โดยแบบสอบถามได้ค่า IOC ระหว่าง 0.80 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .995 สำหรับแบบสอบถามในตอนที่ 2 และ 3 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด การแปลความหมายของคะแนน ผู้ศึกษาได้กำหนดการวัดระดับความคิดเห็น โดยใช้ค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้ศึกษาได้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังต่อไปนี้ 1) ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างกรอบแนวคิด 3) กำหนดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของข้อคำถาม เสนอต่อกรรมการที่ปรึกษา 4) หาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน 5) แก้ไขปรับปรุงเครื่องมือตาม ข้อเสนอแนะ 6) ขอรับรองจริยธรรมในมนุษย์และแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะ 7) นำแบบสอบถามไป ทดลองใช้และนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม 8) นำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา วิเคราะห์แบบสอบถาม ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ 9) นำแบบสอบถามมาปรับปรุง แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้ 1) ผู้ศึกษานำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยจากคณะ คิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ถึงนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัด นครพนม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยนำแบบสอบถามไปให้พร้อม ชี้แจงรายละเอียด ความมุ่งหมายของแบบสอบถามนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการตอบแบบสอบถาม ทั้ง 13 องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 216 คน 2) ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและการลงพื้นที่จริง เพื่อนำ แบบสอบถามไปแจกกลุ่มตัวอย่าง ในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พร้อมชี้แจง รายละเอียด ความมุ่งหมายของแบบสอบถาม 3) ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำ แบบสอบถามไปประมวลผล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ลงรหัส (coding form) ให้กับแบบสอบถาม แต่ละชุดและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยการแจกแจงความถี่ (frequencies) และค่าร้อยละ (percentage) การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์ (criteria) การทดสอบโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis)

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัด นครพนม สรุปผลดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 216 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58.80 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.10 สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 55.60 การศึกษา ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 45.40 รายได้ 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 44.40

2. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยสนับสนุน ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยสนับสนุน โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	ปัจจัยที่ส่งผล	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
1	ด้านวิสัยทัศน์	4.53	.49	มากที่สุด
2	ด้านงบประมาณ	4.51	.47	มากที่สุด
3	ด้านบุคลากร	4.44	.49	มาก
4	ด้านเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ	4.39	.49	มาก
5	ด้านการมีส่วนร่วม	4.32	.52	มาก
รวม		4.44	.39	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ปัจจัยสนับสนุน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.53$) ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 4.51$) และอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.44$) ด้านเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ ($\bar{X} = 4.39$) และด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.32$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุ โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	การบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุ	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
1	ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล	4.10	.57	มาก
2	ด้านรายได้	4.19	.54	มาก
3	ด้านที่พักอาศัย	1.99	.48	น้อย
4	ด้านนันทนาการ	4.16	.59	มาก
5	ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง	4.44	.42	มาก
6	ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน	4.26	.54	มาก
รวม		3.86	.36	มาก

จากตาราง 2 พบว่า การบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง ($\bar{X} = 4.44$) ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน ($\bar{X} = 4.26$) ด้าน

รายได้ ($\bar{X} = 4.19$) ด้านนั้นหนากการ ($\bar{X} = 4.16$) ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ($\bar{X} = 4.10$) และอยู่ในระดับน้อย คือ ด้านที่พักรักษา ($\bar{X} = 1.99$)

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลมีผลต่อการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนที่มีผลต่อการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized		Standardized	t	Sig. F
	Coefficient		Coefficient		
	b	SE	β		
ค่าคงที่	1.326	.206		6.442	.000**
1. การมีส่วนร่วม	.263	.042	.383	6.229	.000**
2. งบประมาณ	.204	.049	.268	4.139	.000**
3. วิสัยทัศน์	.106	.048	.145	2.208	.028*

R = .658, R² = .433, Adj.R² = .425, F = .275

จากตาราง 3 พบว่า การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน เพื่อพยากรณ์ปัจจัยสนับสนุนที่มีผลต่อการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ .425 อธิบายได้ว่า ปัจจัยสนับสนุนที่มีผลต่อการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ได้ร้อยละ 42.50 (Adjusted R² = .425) ส่วนอีกร้อยละ 57.50 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่น ๆ ขณะเดียวกันตัวแปรอิสระไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ เนื่องจากค่า VIF (Variance Inflation Factor) ไม่เกิน 10 และค่า Tolerance เข้าใกล้ 1 ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่มีผลต่อการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านงบประมาณ และด้านวิสัยทัศน์ ส่วนปัจจัยสนับสนุน ด้านบุคลากรและด้านเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ ไม่มีผลต่อการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

5. ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ปัญหา อุปสรรค พบว่าบุคลากรด้านสาธารณสุขไม่เพียงพอ ต้องอาศัยหน่วยงานเครือข่าย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดงบประมาณและอุปกรณ์ในการดูแลด้านสาธารณสุข ต้องการให้มีการดูแลผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียงถึงที่พักรักษา ข้อเสนอแนะ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเพิ่มบุคลากรด้านสาธารณสุข ควรเพิ่มงบประมาณและอุปกรณ์ในด้านสาธารณสุข ด้านรายได้ ปัญหา อุปสรรค พบว่า ผู้สูงอายุไม่

สามารถประกอบอาชีพได้ อาชีพของผู้สูงอายุมีน้อย ผลผลิตกันของผู้สูงอายุขาดตลาดรองรับ กฎหมาย ระเบียบที่ เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการด้านรายได้หรือการสงเคราะห์ยังไม่ชัดเจน ข้อเสนอแนะ ควรส่งเสริมอาชีพและตลาด รองรับผลผลิตกันของผู้สูงอายุ แกไขกฎหมายที่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ด้านที่พักอาศัย ปัญหา อุปสรรค พบว่า ขาดงบประมาณในการซ่อมแซมบ้านผู้สูงอายุเนื่องจากผู้สูงอายุที่ยากไร้มีจำนวนมาก ข้อเสนอแนะ หน่วยงานควรเพิ่ม งบประมาณในการซ่อมแซมบ้าน ด้านนันทนาการ ปัญหา อุปสรรค พบว่า ขาดบุคลากรด้านนันทนาการ ข้อเสนอแนะ ควรเพิ่มบุคลากรด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง ไม่พบปัญหา อุปสรรค ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายเกี่ยวพัน ปัญหา อุปสรรค พบว่า ขาดบุคลากรในการสร้างเครือข่ายเนื่องจากมี ปริมาณงานมาก ข้อเสนอแนะ ควรเพิ่มบุคลากรในการสร้างเครือข่าย

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ประเด็นการอภิปรายผลมีดังนี้

1. ผลการศึกษาปัจจัยสนับสนุน พบว่า ปัจจัยสนับสนุนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยสนับสนุนอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ วิสัยทัศน์ งบประมาณ ปัจจัยสนับสนุนอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ บุคลากร เทคโนโลยี/ข้อบัญญัติ การมีส่วนร่วม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ กล้าตัดสินใจ ผู้บริหารมี เป้าหมายชัดเจนในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ มีการจ่ายเบี้ยยังชีพตามกฎหมายกำหนด และบุคลากรมีการให้บริการที่ สุภาพ อ่อนโยน จึงส่งผลให้ปัจจัยสนับสนุนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของชัยวัฒน์ เอี่ยมประภาศ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตก ของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาล ในภาคตะวันตกของประเทศไทยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ โครงสร้างองค์กร นโยบายการบริหารงาน ภาวะผู้นำ บุคลากรผู้ให้บริการ การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมขององค์กร ทรัพยากรนโยบายและความร่วมมือของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ผลการศึกษาการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุ พบว่า การบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพและ การรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกี่ยวพัน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการให้ความรู้ คำแนะนำ การดูแลสุขภาพที่ถูกวิธีให้กับผู้สูงอายุ มีการจ่ายเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุ มีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุเพื่อเป็นศูนย์กลาง ข่าวสารและเป็นแหล่งพบปะสังสรรค์ของผู้สูงอายุ มีการจัดสวัสดิการการสงเคราะห์การจัดการศพตามประเพณีและ มีการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ ส่วนด้านที่พักอาศัย โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในพื้นที่ไม่มีบ้านพักคนชรา ไม่มีครอบครัวอุปการะที่จัดให้ผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวหรือไร้ที่พึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศศิวิมล กองทรัพย์ เจริญ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตตำบลตาสีทิว อำเภอปลวกแดง จังหวัด ระยอง ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า

ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัวเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านที่พักอาศัย ด้านรายได้ ด้านนันทนาการ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลและด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุนผู้สูงอายุเป็นด้านที่ผู้สูงอายุต้องการเป็นลำดับสุดท้าย

3. ผลการศึกษาปัจจัยสนับสนุนที่มีผลต่อการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พบว่า ปัจจัยสนับสนุนที่มีผลต่อการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม มี 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านงบประมาณ และด้านวิสัยทัศน์ ส่วนปัจจัยสนับสนุน ด้านบุคลากรและด้านเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ ไม่มีผลต่อการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นฤมล ถาวร (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสนับสนุนการบริหารจัดการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลป่าไผ่ จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย นโยบายของรัฐที่เอื้อและสนับสนุนต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ รวมถึงนโยบายของเทศบาลที่มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่มีส่วนสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับการจัดสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง ส่วนวิสัยทัศน์ของผู้บริหารถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการสนับสนุนการบริหารจัดการด้านการจัดสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุเพราะมีส่วนสนับสนุนให้เทศบาลมีการจัดสรรงบประมาณในจำนวนที่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมโครงการให้กับผู้สูงอายุให้มีคุณภาพจิตใจที่สมบูรณ์แข็งแรงและเพิ่มศักยภาพและคุณค่าให้กับผู้สูงอายุ และบุญมาก มากสุข (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารจัดการด้านภาวะผู้นำ ด้านบุคลากร ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับผลการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยรวม

องค์ความรู้ใหม่

ปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ ด้านงบประมาณ ด้านการมีส่วนร่วม มีผลต่อการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ส่วนปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ ไม่มีผลต่อการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ควรส่งเสริมการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุด้านที่พักอาศัย โดยจัดทำโครงการและตั้งงบประมาณลงในเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติเพื่อให้สามารถดำเนินการได้ในส่วนที่ไม่ขัดกับกฎหมายอื่น

1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ควรส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยสนับสนุนด้านเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ และด้านการมีส่วนร่วม โดยการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการ

ให้กับผู้สูงอายุให้มีความชัดเจน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำโครงการและตั้งงบประมาณลงในเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติและสามารถดำเนินการได้เอง

1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ควรให้ความสำคัญกับปัจจัยสนับสนุนด้านการมีส่วนร่วม ด้านงบประมาณ และด้านวิสัยทัศน์ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าเป็นปัจจัยสนับสนุนที่มีผลต่อการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนมตามลำดับ

1.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเพิ่มบุคลากรในการปฏิบัติงานให้เพียงพอเพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพและสามารถดูแลผู้สูงอายุได้อย่างทั่วถึง และควรออกให้บริการผู้สูงอายุที่ไม่สะดวกในการเดินทางไปรับบริการถึงที่พักอาศัยของผู้สูงอายุ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุ และแบ่งเบาภาระผู้ดูแล

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษากฎหมาย ระเบียบที่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานในด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุ เช่น กฎหมาย ระเบียบทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน ทรัพยากร

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (ม.ป.ป.). *มาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ*. สืบค้น 3 มิถุนายน 2566 จาก http://www.dla.go.th/work/e_book/eb1/stan16/16.htm.

ชัยวัฒน์ เอี่ยมประภาศ. (2561) ผลสัมฤทธิ์ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลในภาคตะวันตกของประเทศไทย. *วารสารราชชนครินทร์*, 16(2), 39-51.

ชิตยา สุวรรณะชญ. (2527) *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ธงชัย สันติวงษ์. (2540). *องค์การและการบริหาร* พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

นฤมล ถาวร. (2561). *การบริหารจัดการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายและการบริหาราธารณะ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

นงนุช อินตะแก้ว. (2554). *การบริหารจัดการด้านผู้สูงอายุตามมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่หอพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารองค์การภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

บุญมาก มากสุข. (2558). *การบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอยอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี*. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

ปรัชญา เวสารัชช. (2523). *องค์การกับลูกจ้าง*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศศิวิมล กองทรัพย์เจริญ. (2563). *ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตตำบลตาสีทึบ อำเภอบลวงแดง จังหวัดระยอง*. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ, และชวลิต ประกวนนท์. (2545). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- สมยศ นาวิการ. (2538). *การบริหาร*. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.
- สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์. (2549). *รัฐประศาสนศาสตร์: แนวคิดและทฤษฎี*. กรุงเทพฯ: ธรรมการพิมพ์.
- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครพนม. (2565). *รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดนครพนม ประจำปี 2565*. นครพนม: สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครพนม.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565). *จำนวนประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามอายุ เพศ ภาคและจังหวัด พ.ศ. 2564-2565*. สืบค้น 3 มิถุนายน 2566 จาก www.statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/06.aspx.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed). New York: Harper and Row Publication.
- UN-Habitat. (2004). *72 Frequently Asked Questions about Participatory Budgeting*. Urban Governance Toolkit Series, UN-Habitat, Quito.